

nin dev kırlarında hidroelektrik santrallerinin kurulmasını öngörüyordu. Şehirleşmeyi engelleme yanlılarına göre ülkenin yeniden düzenlenmesinin ana ögesini enerji dağılım ağının çizgileri oluşturuyordu. Fabrikalar ülke yüzeyine dağıtılacaktır. Kırdan ya da şehirlerde, ülkenin neresinde olursa olsun fabrikaların kurulmasıyla şehir-köy ayırımının ortadan kalkması hızlandırılacaktı. Fabrikalar nasıl dağıtılmışsa konutlar da aynı biçimde dağıtılacaktı. Sökülüp takılan evler yapılarak evlerin hareketsizliği aşılmış olacaktı. Öte yandan konutlarda camlı alan bolca kullanılacak, güneş ışınları odayı boydan boya geçebilecek, pencerelerin kalkmasıyla konut, üstü örtülü bir terasa dönüşebilecekti. Geleneksel «oda» doğa içinde eriyecikti. A. Kopp bu «doğaya dönüş» akımının, varolan şehirlerin düzenlenmesinde kaçınılmaz bir yeniliğe uğrama kuşkusundan doğup geliştiğini söyler. Şehirleşme yanlıları ise şehirleşmeyi engelleme yanlıları arasındaki tartışmayı genç bir mimar, I. Lenoidov, açar. Bir sosyalist şehir, Magnitogorsk'u planlar, Leonidov'un çizgisel bir şemaya uygun biçimdeki profesinin şehirsiz karakteri belirgin olmasına karşın çevreye uyum, büyük yeşil alanlara yer verir niteliği gözden kaçırılmamalıdır. Leonidov konut, işyeri dinlenme ve kültür yerlerinin organik bir bütün biçiminde birbirlerine bağlı olması gerektiğini düşünür. Tatil ve dinlenme evlerinin şehrin dışında yer almasını gereksiz kılmak için bahçeler, spor alanları ile çevrili bir konut yaratmak gerektiği kanısındadır. 1930 yılının başında ilerici mimarların hiçbirinin kurtulamacağı bir suçlama kampanyasının ilk kurbanı da Leonidov olur. Bir yarışmaya sunulan projeler Mimarlık Enstitüsü'nde tartışılırken Leonidov'un projesi tartışmanın merkezi haline getirilir. Oturum Leonidov'un suçlanmasıyla sonuçlanır. Bunu «Leonidovculuk ve zararları» adlı bir yazı izler. Az sonra da Leonidov'un yeni bir mimarlığın tüm öncülerinin özeti, yeni

bir aşamayı yaratabilecek olan mimarın meslek hayatı kapanır. SSCB'deki modern mimarlık da sönmeye başlar. Bunda «PMB» baş rolü oynar. Bu Birlik, tutarlı bir öğretiden yoksun olmasını, lâfazanlığı ve gerektiği zaman Marksizm klasiklerinden yaptığı alıntılarla örtmeye çalışıyordu. «PMB»'ye göre proleter mimarlık kitlelerin kurtuluşunun aracı olmalıydı. Gerçi konstrüktivistler de aynı kanıdaydılar ama onların araştırmaları proje ve yapılaradan oluşan mimarî araştırmalardı. Konstrüktivistlere saldıran «PMB»'nin araştırmaları ise «söze» dayanıyordu. Bunu yaparken de kendi deyimleriyle «diyalektik yöntemi mimarlığa uyguluyorlardı.» İ proteleri «CMB»'nin fonksiyonalist biçimlerinden esinleniyordu. Ne var ki «diyalektik» yöntemi uyguluyorlardı. Bu nedenle, Moskova'daki Kızıl Ordu Merkez Tiyatrosu'nun planı yıldız biçimindeydi. Çocuğu bir formalizmdi bu. Modern mimarlık «PMB»'nin saldırlarıyla saygınlıktan düşürülmüştü. Bir proletinin oportünist, trockist, gerici ya da feodal «özünü açığa çıkartmak» daha iyi bir proje yapmaktan her zaman için kolaydır. 28 Şubat 1928'de Sovyetler Sarayı'nın yapımıyla ilgilenen komite yarışma sonuçlarını bildirirken anıtsallığı, basitliği, mimarî anlatım için zorunlu olduğunu, yeni yaratım yöntemlerine olduğu kadar klasik mimarlıkta kullanılanlara da başvurmanın gerekli olduğunu açıklar. 1937'de 1. Sovyet Mimarlar Kongresi «Sovyet mimarlarının temel yönteminin sosyalist gerçekçilik» olduğunu bildirir. Bu karar ile, tıpkı eskiden olduğu gibi mimarlık yaratımından anlaşılan şey, «katalo»dan stil seçip uygulamak oldu. Ne olursa olsun, aecmîsin taklîti edilmesi araştırma yapmaktan çok daha az tehlikelidir. Geçmiş yüz yılların eserlerini, araştırmanın getirdiği tehlikelere tercih eden veteneksiz kişiler ulusal kültür ve aeteneğin her bir sütun kıvrımında her bir sütun basında atzlandığı düşüncesini savundular, diyen A. Kopp SSCB'de yeni mimarlığın kısa bir sürede çökme-

sine çok kişinin şaşıtına değildir. SSCB'de yeni mimarlığın çöküşü dönemi inceleyenlerin temel bir yanılığı vardır. Bu çöküşün bu «mimarî dönem»in nedenlerini mimarlık alanında aramak boşunadır. Gerçek nedenler, görünülerinden birinin de «sosyalist gerçekçilik» olduğu daha geniş bir tarih içinde yatmaktadır.

1920'lerin mimarları, insanlar arasındaki yeni ilişkilerin mimarları, bireysel hücrenin duygusuzluğunun toplumsal ilişkilerin zenginliği tarafından giderildiği şehirlerin mimarları olmak istemişlerdi. «Mimar» kelimesine yeni bir anlam kazandırdılar: tüm toplumu yeniden kurmayı amaçlıyorlardı. Yanılığın arınmış değillerdi. Olabilirler miydi? Belki «PMB» yanılmazdı; fakat araştıran bu kişiler nasıl olur da yanılmazlardı? A. Kopp 1920'lerin mimarlarıyla kurulan toplumun uyusamamasını SSCB'deki «yeni mimarlık»ın başarısız kalmasının nedeni olarak kabul eder. «Bu mimarlık belirli bir tipte toplum için tasarlanmıştı, oysa kurulan toplum bambaşka bir toplumdur. 1920 ile 1930 arasında tasarlanan mimarlığın ne 1930 yıllarında ne de bugün gerçekleşmesi için bir neden vardır. Çağdaş Sovyet toplumunun 1920'lerin uzak ideallerinden esinlenen bir mimarlığa ihtiyacı yoktur». 1920'lerin mimarları yaşadıkları çağda egemen olan bir sosyalizm anlayışına denk düşen yapılar, şehirler, v.b. tasarlamışlardı. Başarısızlıklarının, çöküşlerinin nedenini işte burda aramak gerekir: SSCB'de kurulan sosyalizm bu mimarların yaratımları, tasarımları boyunca başvurdukları sosyalizm miydi? A. Kopp bu soruya olumlu cevap vermiyor. Hayır, SSCB'de başka bir «sosyalizm» kuruldu; bu sosyalizm yorumunun topluma egemen olması, SSCB'de «yeni mimarlık»ın sonunu getirdi. Egemen olan bir sosyalizm yorumu Stalinizm'di.

1920'lerin tarihte eşi görülmemiş bu deneyinden her «yeni mimarlık» için bir ders çıkarmak, ancak bu mimarlığın neden «ye-

ni» olduğunu kavrayarak olabilir. Bu mimarlık toplumun tümünü kapsayan bir projenin (tasarımın) parçasıydı. Buna dayanarak bugün de yeni bir mimarlığın ancak mimar ve şehircilerin görev alacağı yeni bir toplumsal projenin aracılığıyla doğabileceğini düşünmek yerinde olur.

A. Kopp'un bu incelemesi kimi yerde ayrıntılara inmesine karşın genel bir bakış açısının yönlendirdiği bir çalışma. Amacı ele aldığı konuyu bir dereceye kadar tüketmek değil. Son derece kısa bir süre içinde, çağdaş mimarlığın, şehirciliğin ve ülke düzenlenmesinin sorunlarını ortaya koyan, bu sorunların çözümünü için hazırlıklı olmadıkları halde araştırmaktan geri kalmayan 1920'lerin Sovyet mimarlarının deneyini duyurmak çabasıdır.

YUSUF ALP

BİR «DEV OLAY» ÜSTÜNDE

Dövülme esnasında ilk yumruklar çok acı verir. Ama dayak sürerken vurulan darbeler artık fazlasıyla acı vermez olur, «alışır» insan. Öyle ki önceklerden çok daha sert darbeler karşısında en ufak bir savunma çabası bile gösteremez artık.

Ürün ve diğer «ilerleme»ci yayınların geçen ay kutladıkları «İ. Bilen'in 75. doğum yılı» üzerine yazdıklarını okuyunca aklımıza ister istemez bu geldi.

Ürün dergisi Kasım ayında «iki büyük yıldönümünü bir arada kutladıklarını ilan ediyor ve şöyle diyordu:

«Biri Büyük Ekim Sosyalist Devriminin 60. yılı. Öbürü Türkiye işçi sınıfının kendi bağrından yetiştirdiği büyük evladı İ. Bilen'in 75. doğum yılı» (Ürün, Sayı 41, Kasım «iki Büyük yıldönümü» adlı yazı.)

Yazıda «bu aynı zamanda ulusalla enternasyonalin içiçe geçtiği, kaynaştığı iki dev olaydır.» deniliyor.

Geçen ayın tüm «ilerleme»ci yayınları doğumu, Ekim Devri-

miyle aynı «dev» sıfatına layık bir olay olan bu TKP genel sekreteri İ. Bilen hakkında yazılarla doluydu.

Türkiye sosyalist hareketinin tarihini, özellikle şu son on-onbeş yılın tarihini biraz olsun bilenler bu yazıları mutlaka okumalıdır. Bu yazıları yazan ve yazdıranlara hangi sıfatların verileceğini, ve yine İ. Bilen'in kişiliğine yağdırılan övgüler karşısında, bunları yazanlara «dalkavuk» sıfatının yetip yetmeyeceğine kolayca karar verebilirler.

Ekim Devrimini ve bir partinin genel sekreterinin doğum gününü aynı düzeyde saymak, ve bu ikisinin «içiçe geçip kaynaşan iki dev olay» olduğunu söyleyebilmek, bırakınız Marksizmi en basit bir sağduyunun bile sınırlarını aşan, akıl almaz bir fütursuzluktur.

Burada «haddini bilmek»ten söz etmek anlamsızdır. Çünkü temelinden sakat, temelinden Marksizm-dışı bir uygulamadır bu doğum günü kutlamaları, törenleri. Ama ne var ki Stalin kültüründen devralınan bu «miras» süregelmiş ve bu uygulamalar sırasında doğum günü kutlanan kişi hakkında yapılan sınırsız övgülere alışılmıştır. Böylece «alışılmış» zihinlerde övgünün kendisi değil «had» di o da bir dereceye kadar yargıların olmuştur. İ. Bilen'in doğum gününü Ekim Devrimiyle eş bir «dev olay» olarak niteleyenler, bu iki olayı yanyana getirmeselerdi, bu «talihsiz duruma» düşmeselerdi, çoğumuz İ. Bilen'in doğum günü kutlamalarını ancak İ. Bilen'in bunları hakedip etmediği açısından değerlendirdik. Pek çoğumuz bu tip uygulamalar ile Marksizmin mantığının temelden çelişip çelişmediği sorusunu aklımıza getirmezdik.

İ. Bilen'in doğumunun Ekim Devrimiyle aynı «dev olaylar» serisi içinde koyalara karşı duyulacak tepki bize «gelenek» haline gelmiş bu tip uygulamaların yüzlerce örneğini hatırlamalı ve tepkimiz, aslında bu geleneği üreten mantığın temeline yönelik olmalıdır. Ve unutul-

mamalıdır ki bu «gelenek», Marksizme vurulan darbelerin yalnızca biridir ve özünde bu gelenekle aynı nitelikte daha pek çok çeşit darbeye Marksizmin temelleri yıllardır harpalanmakta, parça parça edilmektedir.

Bir rastlantı olarak bu sayımızda yer alan V. Gerratana'nın yazısında, Lenin'in kendi yaşadığı kutlanması karşısındaki tavrını anlatan bir bölüm var. Sırf bir karşılaştırma yapmak, nereden nereye geldiğini göstermek için yeterli bu.

Ama hiç şüphesiz bu kişi yüceltmesi konusunda «nereden nereye geldiği» konusunu düşünecek olanlar, geçmişteki uygulamaları saymasak bile bugün sinir bozacak derecede çok ve hattâ tüm sosyalist hareket alanını kaplayacak kadar yaygın örnekler görecektir. «Genel kural» haline getirilmiş olan bu uygulamaların yalnızca «doruk» bir örneğinden kısaca söz etmeliyiz.

Bugün K. Kore'de kendisini «Marksizm - Leninizmin sandal-sine oturmuş» olarak niteleyen Kim İl Sung ve onun yönettiği parti iktidardadır. Adının geçtiği her yerde «saygı duyulan ve sevilen lider Yoldaş», «Büyük Lider» v.b. sıfatlar mutlaka eklenen Kim İl Sung'un oğlu, damadı, karısı v.b. akrabaları da önemli bakanlıkları yönetmektedirler. Bunlara ek olarak daha şimdiden Kim İl Sung öldüğünde yerine oğlunun geçeceği de «Parti» kararı olarak alınmış durumdadır.

Kuzey Kore başkenti Pyong - Yang'da 20 metre boyunda yaldızlı bir heykeli ve şüphesiz ülkenin her yerinde daha ufak boyda heykelleri, alanları ve binaları «süsleyen» Kim İl Sung ve ailesi için, ilk Komünist henedan sıfatını takan burjuva basınının bu yargısına komünist sözcüğünü defalarca tırnak içine alarak katılmamak mümkün mü?

Şu veyâ bu «siyasî gerekçe»lerle bu en son «doruk olaya» varan bir kült yaratıldı. Adları mutlaka bir yüceltici sıfatla anılarak doğum günlerinde tören-

ler düzenlenen, «kitap»lar yayınlanan ve «kardeş parti»lerce yüksek onur nişanları karşılıklı dağıtılarak ve en sıradan cümleleri bile «alıntı» yapılarak bir liderleri yüceltme geleneği iyice oluşturulmuş durumdadır. Bu geleneği savunanlara kişileri yüceltmenin Marksizmle, onun özü olan tarih anlayışıyla çeliştiği söylenecek olursa, bu sözlerin «teorik olarak doğru» olduğunu, «ancak» halk ile, toplum ile parti arasındaki bağları güçlendirmek için halkın yerleşik değer yargılarına uygun olan böyleli uygulamalara başvurmanın «pratik» önemi ve gerekliliği olduğunu söyleyeceklerdir. Bunlar yüceltilen kişinin şahsında Marksist - Leninist fikirlerin «Halka kavratılabilme» imkânının sağlandığını da öne sürebileceklerdir.

Yerleşik «kahramanlar» kültürünün yıkılmasının Marksizmin en başta gelen sorunu olduğunu en başta bilmezden gelen bu «savunucular», bizzat kendi kafalarında bu değer yargılarının, bu kültür yerleşik olduğunu boşuna gizlemeye çalışıp, «halkı» kanıt göstermeye kalkıyorlar. Bu kültür yerleşik kalması en hafif deyimle hoşlarına gidiyor. Bu temelinden yanlış, sakat tezgahta bu anlayışla hiçbir «Marksist - Leninist fikir» kavratılamaz.

Bütün bunlar, bu olumsuz manzara, öyle görünüyor ki Marksizm komünizm kavramlarına gerçek içeriğini verenerin karşısında bir direnc bir teslim olmama imtihanının konusu gibi Marksizmin özündeki asli değerlere sahip çıkanlar ne bu olumsuz olayların mantığına teslim olmayı ne de bu tip olay ve olgular nedeniyle yüzgeri etmeyi düşünmeyeceklerdir. Marksizmle açılan, «insanlığın tarih öncesi»ni aşma perspektifini her şeye rağmen savunacak, bu artık çağımızdaki insan eyleminde somutlaşma imkânları var olan değerleri sırf «değer»ler olarak korumakla kalmayıp, bu artık sınırına gelmiş tehditlere, tahriflere karşı ödünsüz bir mücadele sürdürmenin zorunlu-

luğunun kanıtı olarak göreceklere bu manzarayı,

«Dev olay» konusunu burada keserek, **Ürün** dergisinin aynı sayısında yer alan «Eleştiri Özgürlüğü» ve Anti Komünizm» adlı yazıya şimdilik kısaca değinelim.

Bu yazı **Birikim**'in Mayıs (27.) sayısında yayımlanan «Ürün'e Cevap» başlıklı yazıya cevap niteliğinde. Okurlarımız hatırlayacaklardır ki, **Ürün** dergisinin 34. (Nisan) sayısında «İlerleme» dışındaki hemen hemen tüm eğitimleri ve bu arada «**Birikim**'i de anti-komünizmle suçlayan bir yazı çıkmıştı. **Birikim**'in 27. sayısında bu yazıya yeterli bir cevap verilmiş, «İlerleme»nin, karşıtı olan ÇKP eğilimi ile ortak olan mantığı sergilenmişti.

«Sovyet - Çin Çatışması»nın nasıl ortaya çıktığı, başlangıçtan bu yana gelişmesi v.b. konular **Birikim**'de hayli detaylı biçimde çeşitli defalar ele alınmış ve bu «çatışma»nın teorik içeriğinin neden dolayı «kutupsallık» deyimleriyle adlandırılması gerektiği açıklanmıştı. Her iki kutbun da Sosyalist Hareketin kesinlikle çözüme kavuşturmak zorunda olduğu açıkça konulduğunda Marksizmin kesinlikle çözümleneceği temel sorunları gözardı eden, hatta bunları kasten gizleyen bir yaklaşıma sahip oldukları vurgulanmış, söz konusu sorunların neler olduğu, nereden doğduğu anlatılmaya çalışılmış ve bunlara ilişkin incelemelere dergide ağırlıklı yer verilmişti ve bu çaba bu derginin imkânları içinde sürdürülmektedir.

Birikim'deki bu kutupsallık açıklamalarının içeriğine özüne ilişkin hiçbir şey söylemeyen, bundan yine yan çizen, ama buna karşın «ancak burjuva liberalizmine yaraşan bu 'kutupsallık teorisi'» demekle yetinip, bu yargısını bir parça olsun açıklamaya gereğini duymayan **Ürün** yazarı, yalnızca kendileri, yaklaşımları üzerine söylediklerimizin ne denli doğru olduğunu ispatlamıştır.

SBKP ve taraftarlarını «İlerleme», ÇKP ve takipçilerini «Üçüncü dünyaya iten» sorunlar

vardır ve **Birikim**'de bu sorunlar açıkça ortaya atılmış ve bunların ne «İlerleme»ye ne de «Üçüncü dünyaya itilme»ye neden olmayacak biçimde aydınlatılabilecek, çözümlenecek nitelikte oldukları vurgulanmıştı. Marksizm bize bu imkânı vermektedir ve dolayısıyla ÇKP ve SBKP'nin bunu örtülü biçimde yadsıyan ortak yaklaşımları kabul edilemez. Bu dergide yapılan analizlerin ve her iki kutba yönelik eleştirinin temeli, gerekçesi budur.

«Teorik temelli doktrinerlik» olan bir «sol sapma»yla suçlandığımız bu yazı, yukarıda söylediklerimizi ister istemez kabul etmiş oluyor. Ama tek bir cümleyle bile bu «teorik doktriner» için neden dolayı bir sakma olduğunu anlatmaktan kaçınıyor.

Bu bakımdan **Ürün**'ün Hüseyin Mercan isimli yazarının yazdıkları ne bir «cevap»tır, ne de her paragrafı yanlış olan bu yazı üzerinde ayrıca durmaya gerek vardır. **Ürün**, kendisine, sahip olduğu anlayışa yönelttiğimiz temel eleştiriye değinmeyip, hâlâ o ilk yazısında söylediği tümüyle sakat görüşleri yinelemeye devam ettikçe, belki okuyucularına karşı «cevap vermiş» görünümünü sürdürdüğünü ve İ. Bilin'in doğum yıldönümü gibi «büyük olay»ların ardında sorunun temelini unutturabileceğini sanabilir.

Ama şurası açıktır ki, bu «büyük olay»larla kendisini yaşatmaya çalışan anlayış, «teorik doktrinerlik»le nitelediklerine karşı, Lenin'in söylediklerini kullanmaya kalkarsa bundan zararlı çıkar.

Her şey beklenilirdi de **Birikim**'in sözkonusu yazısında «SSCB'nin eleştirilmesinin yasaklanamayacağı» yolundaki sözlerine karşı, **Ürün** yazarının, Lenin'in «eleştiri özgürlüğü» konusunda yazdıklarını öne sürebileceği, işte bu hiç beklenemezdi. Ama «ne yazık ki» **Ürün** yazarı bu beklenmedik işi yapmış.

Bilindiği üzere 1900'lerde Bernstein ve izinde gidenler **Marksizmin** devrimci özünün yoksayılmasını açıkça talep e-

den ve böylece revize edilmesini haklı göstermeye yönelik bir «eleştiri» sürdürmekteydiler. Bunların Rusya'daki temsilcileri «eleştiri özgürlüğü» sloganıyla ortaya çıkmışlardı ve Lenin bunlara karşı şiddetli bir mücadeleye sürdürmüş, ekonomist içeriklerini açıklamıştı.

İşte Bay Mercan, **Birikim**'in genel olarak Çin - Sovyet kutupsallığının ve özel olarak SSCB'nin eleştirilmesi zorunluluğunu öne süren tezi ile **Marksizmin** özünü eleştiren Bernstein'ci «eleştiri özgürlüğü»çülerinin sözlerini eş sayıyor.

Bay Mercan; eleştiri sözcüğünden yararlanarak yaptığı bu benzetmeyle, tahriçiliğin ibret verici bir örneğini sunmuş oluyor ve anlayışının apaçık sakatlığına, okurlarına yalan söylemek gibi ahlâki bir zaaf daha ekliyor.

1900'lerdeki durumla günümüz arasında bir paralellik kuran herkes, **Ürün**'ün temsil ettiği anlayışın tezleri ve fiilyle tam da «eleştiri özgürlükçüleri»nin konumunda olduğunu görür Bay Mercan. «Teorik doktrinerlik»le suçladıklarınız, sizlerin tez ve eylemlerine karşı Marksizmin temelini, özünü savunuyorlar. Bunlar; sizin tez ve eylemlerinize bırakınız eleştirmeyi, açıkça uzaklaştığınız Marksizmi öne sürüyorlar ve bu yüzden sizin tarafınızdan «doktrinerlik»le suçlanıyorlar.

Eleştirdiğimiz ve eleştireceğimiz SBKP'nin ve sizin tezlerinizdir. Bu eleştiriyi de Marksizmin temel tezleri ışığında yapıyoruz

ve siz inanmasanız da bu tezlerde günümüzün sorunlarını açıklayacak bir perspektif vardır.

Bay Mercan, **Ürün** okurlarının bu yazı üzerine **Ne yapmalı'yı** açıp, «eleştiri özgürlüğü» sorununu öğrenmek isteyebileceklerini düşünmemiş midir? Yoksa okurlarının bu kitabı okusalar bile Bay Mercan'ın yaptığı benzetmenin tam tersine olduğunu anlamayacaklarını mı sanmıştır?

Her ikisi de mümkün, **Ürün** okurlarına biz tavsiye ediyoruz. Son derece öğreticidir bu «eleştiri özgürlüğü» konusu. **Ürün**'ün savunageldiği tezleri benimsemiş okurlar, bu bölümü ve tüm Bernstein'ci tezleri ve onlara karşı verilen mücadeleyi iyice bir okumalıdır. Sanırım o zaman Bay Mercan'ın kasten yaptığı tahrihin —eğer kasten yapmadıysa onun kadar vahim bir anlama noksanının— neyi gizlediğini ve **Ürün**'ün savunageldiği tezlerin kökenini göreceklere.

BİR AÇIKLAMA

13 Kasım 1977'de Vatan Partisi ile Türkiye Emekçi Partisi, sosyalist hareketteki birçok grubu ve bu arada da **Birikim** dergisinin de çağrıldığı bir toplantı tertiplenildi.

Çağrısı yapmak üzere gelen Vatan Partisi temsilcisine, bu gibi toplantıların somut, olumlu bir adım olabilmesi için asıl olarak çağrılan partilerin ve grupların katılmasının gerekli

olduğu, **Birikim** dergisi olarak bizim bu toplantıya katılmamızın çağrının amacına varmasına yeterli olamayacağı söylenildi.

Bir-iki gün sonraki karşılıklı konuşmada, yine bu parti temsilcisi, TİP ve **Ürün** dergisi hariç, diğer siyasal parti ve grupların prensip olarak katılma kararında olduklarını söyledi. Biz de eğer durum böyleyse dergi olarak toplantıya katılacağımızı belirttik.

Ancak toplantının yapılacağı günün arefesinde VP ve TEP dışında hiçbir partinin ve birçok grubun toplantıya katılmayacaklarını öğrendik. Bu durumda toplantının bir sonuca varması için gerekli ilk koşul oluşmamış demektir. Bu nedenle de dergi olarak toplantıya katılmadık.

Durum bu iken sözkonusu toplantıya ilişkin olarak VP'nin yayın organı olan **Sosyalist** gazetesinde, **Birikim** dergisinin «TİP ve **Ürün** katılmadığı için» bu toplantıya gelmediği yazıldı. Toplantıda konuşan VP temsilcisi de orada bulunanlara durumu böyle «açıklamıştır».

VP temsilcisinin bu gerçek dışı beyana neden gerek duyduğu konumuz değil. **Birikim**'in TİP ve **Ürün** konusunda tavrını bu dergi okuyucuları bilir. VP temsilcisi de herhalde bilmelidir. Ama buna karşın kendisiyle yapılan konuşma tam tersi bir nitelikteyken, böyle bir çarpıtmaya gerek duyuyorsa, bu, en azından üzücü bir zaftır.